

Сеобе Срба у Хрватску и Угарску омасовиле су се од тренутка када су Турци допрли до Саве и Дунава. И пре турских освајања Банат и Срем били су насељавани, а у XVI. веку и Бачка. Сеобе су се кретале ка Славонији и Барањи, а на северу до Будима. Највеће сеобе 1690 и 1737. Насељавали су празне територије и били одбрамбени фактор. Хабзбурзи су то искористили и основали праву војну установу - Војну крајину. Од Сења до Саве, са седиштем у Карловцу, створен је Карловачки генералат 1579, коју су чиниле Приморска и Хрватска крајина. Између Саве и Драве- Вараждински генералат, састављен од Банске и Славонске крајине. Временом ће настајати и нове, Посавска, Подунавска, Потиска и Поморишка. Крајина је била подељена на округе, а ови на општине.

Привилегије дате српском живљу су биле прописане Српским статутима 1630., које је издао цар Фердинанд II. После Бечког рата, цар Леополд I у периоду 1690/95. издаје српске привилегије. Засноване су на правима која су Срби имали под Турцима. Срби су могли да бирају митрополита, који је управљао црквом. То је искориштено после смрти патријарха Арсенија III сазивањем Сабора и избором митрополита. Добијене још две важне институције: Народно-црквени сабор и Архијерејски синод. Сремски Карловци су, са митрополијом, били општи центар српства под Хабзбурзима. Дакле, постојала је Војна граница под влашћу бечком војном, и Провинцијал, под угарском цивилном влашћу. Срби су због добијених привилегија стали на страну цара а противу устаника Ференца Ракоција у 18. веку и Лајоша Кошута 1848. Срби су потом добили црквено-школску аутономију, а од одржаних сабора најзнаменитији био је Темишварски 1790. У Сегедину су Срби имали посебну епископију, која доцније улази у састав Пећке патријаршије.

Друштвени састав је био шаролик: кретао се од ситног племства, свештенства, грађанства, подложног сељаштва па до граничара. Најпознатије личности биле су Јован Рајић, Доситеј Обрадовић, Јаков и Захарије Орфелин, Теодор Крачун. Услови у хришћанској монархији били су у сваком смислу далеко подношљивији у односу на Османско царство, које је живело у некој врсти полу-шеријатског закона. Закључак на крају је да су Срби намерно разбијени на две различите целине Провинцијал и Војна граница, из разлога да се не би објединили и представљали потенцијалну претњу Хабзбурзима у свим областима живота.

Питања:

1. Сеобе? Шта знаш о њима?
2. Војна крајина?
3. Привилегије?
4. Темишварски сабор, укратко?
5. Опиши најзначајније личности у Срба под Аустријом овога доба (Рајић, Обрадовић...)?

Обавезан рад због краја године.